

INTERVIEW

Mirjam Ateş-Snijdewind op Wereldcongres Religies voor Vrede

“Samen problemen aanpakken is beter dan theologisch debat”

Het grootste mondiale multireligieuze netwerk – Religions for Peace – komt deze week bijeen in het Zuid-Duitse Lindau. Vanuit Nederland zijn vier mensen aanwezig onder wie Mirjam Ateş-Snijdewind, voorzitter van Religies voor Vrede Nederland. “Als mensen kunnen we vanuit een grote diversiteit samenwerken aan vrede, recht en duurzaamheid. De urgentie om samen problemen aan te pakken is zoveel belangrijker dan een theologisch debat door leken over religieuze verschillen.”

Theo Brand 19 augustus 2019 2 reacties

Enkele dagen voor het wereldcongres (20-23 augustus) spreek ik met Mirjam Ateş. Ze is druk aan het bellen en overleggen over diverse moties. Gelukkig heeft ze tussendoor tijd voor een gesprek. “Ik vind bijvoorbeeld dat we ons als wereldcongres steviger moeten uitspreken over het gevaar van kernwapens wereldwijd. Het gevoel van urgentie ontbreekt. De wereld kan een aantal keren vernietigd worden met het huidige kernwapenarsenaal. Er moet een aanscherping komen. Daarvoor ben ik nu aan lobbyen.”

Klimaat en oorlogsdreiging

Samen met religiewetenschapper Britt Bakker vormt zij het tweetal dat Nederland formeel vertegenwoordigt. “We zijn maar een kleine delegatie. Maar één van de

internationaal co-presidenten, Martina Heinrichs, katholiek feministisch theoloog, komt ook uit Nederland. En de maatschappelijk actieve student Alaeddine Touhami komt met name voor de jongerenconferentie, voorafgaand aan de grote conferentie. Daarom zijn we met ons vieren.”

“We gaan samen met de trein heen en terug. Lindau is vanuit Nederland relatief dichtbij natuurlijk, maar je zou ook kunnen vliegen. Dat doen we heel bewust niet. Als de jonge klimaatactivist Gretha Thunberg zelfs met een boot naar Amerika gaat, dan kunnen wij echt niet achterblijven.”

“

Oorlog brengt alleen winst voor de wapenproducenten. De mensen lijden verlies, aan beide kanten.”

— Mirjam Ateş [Tweet dit](#)

Het thema van deze editie van het wereldcongres, dat eens per zes à zeven jaar plaatsvindt, luidt ‘Caring for our Common Future’. “Dat geeft uitdrukking aan de grote zorg die onder velen leeft over de toekomst van de aarde en van allen die leven op deze planeet, de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen.”

“Naast klimaatverandering en de zorg voor de aarde, gaat het ook over hoe we als mensen met elkaar omgaan,” zegt Ateş. “Vijandbeelden worden gecreëerd zodat vroeg of laat, als de ander niet reageert naar de zin van de potentiële aanvaller, er aangevallen kan worden. De samenleving heeft er dan begrip voor en soldaten voelen een soort ‘heilig doel’. Want zij worden getraind om de tegenstander te haten ofwel om geen gevoel meer voor de ander te hebben. Ze leren hun gevoel uit te schakelen. Zo gaan machtige partijen met zwakkere partijen om. Maar oorlog brengt alleen winst voor de wapenproducenten. De mensen lijden verlies, aan beide kanten. En met kernwapens vernietig je alles, voor generaties. Daarom moeten kernwapens als eerste verboden en ontmanteld worden. Dat vraagt anders denken. Leven wij niet ten koste van anderen?”

mensen willen zien die net als wij verlangen naar vrede en hoopt op een goede toekomst. Het wordt tijd dat we onze onderlinge afhankelijkheid onder ogen zien. Dan zullen we eerder geneigd zijn ook zorg te dragen voor die (onbekende) ander. Dat vraagt een verandering in ons denken, doorvragen naar waar we écht mee bezig zijn in bijvoorbeeld het Midden-Oosten, denk aan de valse argumenten bij de inval in Irak. Leiderschap dient moreel leiderschap te worden.”

Vietnamoorlog

Religions for Peace is de grootste en meest representatieve multireligieuze coalitie ter wereld en begon in 1970 als World Conference on Religion and Peace (WCRP). Het streven is een gemeenschappelijke actie voor vrede vanuit een multireligieuze consensus. Daarbij gaat het om concrete acties als conflictpreventie, verzoening, extreme armoede te verbannen en de aarde te beschermen.

In de jaren zestig van de twintigste eeuw ligt de oorsprong van de beweging. Ateş: “Religieuze leiders van verschillende godsdiensten in Zuidoost-Azië maakten zich grote zorgen over de Koude Oorlogssfeer in die jaren. Onder anderen boeddhisten in Japan, die nog dagelijks werden geconfronteerd met de afgrijselijke gevolgen van de kernbommen op Hiroshima en Nagasaki. Samen met anderen besloten zij een religieuze ontmoeting te organiseren om te bespreken hoe religies konden bijdragen aan meer vrede. Dat was tegen de achtergrond ook van de Vietnamoorlog. Het werd een wereldcongres met enkele honderden religieuze leiders in Kyoto, Japan, in oktober 1970.”

“

Wat is het bijzonder dat je je aan elkaar kunt spiegelen en elkaar kunt inspireren en bemoedigen.”

— Mirjam Ates [Tweet dit](#)

“Door het enthousiasme van deelnemers bleef het niet bij één conferentie en zo ontstond de organisatie van Religions for Peace, die in de loop der jaren aanzienlijk is uitgebreid. Meer dan zes miljard mensen identificeren zich als leden van een religieuze gemeenschap. Religions for Peace wil een gemeenschappelijk optreden voor vrede bevorderen. In Nederland zie je dat steeds meer mensen zich niet religieus identificeren. Ook hen willen we nadrukkelijk bij ons werk betrekken. Het gaat tenslotte om de toekomst van alle mensen.”

Het netwerk bestaat uit een wereldraad van religieuze leiders uit alle regio's van de wereld, zes interreligieuze regionale raden (per werelddeel) en negentig nationale raden. Tevens is er een Global Women of Faith Network en een Global Interfaith Youth Network.

In 1997 is Ateş bij de beweging betrokken geraakt. “Mijn man was, door zijn vrijwilligersactiviteiten voor Turken in Nederland, betrokken geraakt bij de oprichting van WCRP Nederland en zat in het bestuur. Toen hij steeds minder tijd hiervoor kreeg, heb ik voorgesteld dat ik zijn plaats zou innemen als bestuurslid. Zelf was ik al actief op soortgelijk vlak en zo heb ik hem opgevolgd en ben in 1998 secretaris geworden van wat nu Religies voor Vrede Nederland heet.”

Wordt dit uw eerste wereldcongres?

“Dit is mijn derde wereldcongres. In 1999 ging ik voor het eerst. Dat was in Amman, Jordanië. Ik zag mensen van allerlei religieuze statuur. Wat een gemêleerd en kleurrijk gezelschap! En van over de hele wereld proefde ik dezelfde zorg en hetzelfde verlangen naar vrede. En wat is het bijzonder dat je je aan elkaar kunt spiegelen en elkaar kunt inspireren en bemoedigen. De ‘best practices’ werden gedeeld.”

Er is geen enkele opdracht of toespeling in de islam voor terreur.”

— Mirjam Ates [Tweet dit](#)

“In 2005 lukte het me niet om naar Kyoto te gaan waar toen het wereldcongres plaatsvond. Ik was te druk omdat ik werkzaam was als wethouder in mijn woonplaats Zoeterwoude. Maar het congres in 2012 in Wenen heb ik wel meegemaakt. Het meest indrukwekkende was echter een internationaal, interreligieus symposium van Religies voor Vrede in oktober 2001. Dat was in New York kort na de aanslag op de Twin Towers. Vooral vanuit de islam was behoefte om kenbaar te maken dat de aanslag niet te rijmen valt met het geloof. Religie werd gekaapt door de kapers. Er is geen enkele opdracht of toespeling in de islam voor terreur. In de Koran staat juist een verbod om burgers te doden. Het was een reactie in opdracht van mensen wiens geduld op was en die de bezetting van hun land, het leegroven ervan, zat waren. Maar beslist geen religieus geïnspireerde actie.”

“Ik denk dat nog steeds. Eind jaren zestig ontstond mijn interesse in het soefisme. Door mijn man ben ik me later meer gaan verdiepen in de islam en dat heeft me veel waardevolle inzichten gegeven. In de politiek wierp dat voor mij echt vruchten af. Die wezenlijke kant van de islam, over hoe je je betere kanten naar voren kunt halen – daar hoor je niets over in de media.”

Wat heeft Religies voor Vrede wereldwijd opgeleverd?

“Vanuit Religies voor Vrede zijn er regelmatig concrete initiatieven voor vrede en verzoening. Dat gold bijvoorbeeld na de genocide in Rwanda in 1994 en er was ook een grote inzet op verzoening in voormalig Joegoslavië. Het gaat allereerst om bereidheid te kweken dat voormalig vijanden weer met elkaar in gesprek raken. De islam spoort dat aan en de Koran stelt zelfs: ‘Je zou wel eens goede vrienden kunnen worden.’ Ook andere religies en levensbeschouwingen staan dit voor. Muziek is vaak een prachtige ‘bemiddelaar’ om mee te beginnen.”

“We voelen echter ook onze beperking. Je kunt de politiek aanspreken, maar politici en regeringsleiders beslissen. Ik worstelde de afgelopen dagen toen ik de stukken kreeg toegestuurd. Hoe kunnen we het gevoel van urgentie vergroten, bijvoorbeeld bij de uitbanning van kernwapens? Je weet toch dat Nederland ook 22 kernwapens heeft klaarliggen? Dus ik zoek naar activiteiten die wij als Religie voor Vrede zouden kunnen oppakken. Wij zouden graag een commissie a la Brundtland en Palme in het leven laten roepen. Misschien kunnen we in landen zoals Nederland die kernwapens bezitten, gezamenlijk met alle organisaties tegen kernwapens, weer om aandacht hiervoor vragen. En de regering onder druk zetten.”

“

De schrik slaat me om het hart wat er allemaal geroepen mag worden. Ook op de radio. En hoe weinig er kritische vragen worden gesteld.”

“Want ik zie het grote gevaar van kernwapens. De risico's zijn enorm, maar de zorg

in de samenleving is klein. Gelukkig is er wel aandacht voor het klimaat. Op dit moment worden contacten gelegd in Myanmar waar de Rohingya worden onderdrukt, dat zijn moslims. Er wordt erg veel afgegeven op de islam. Wat een onuitsprekelijke ellende wordt er gezegd over moslims en de islam zonder dat men analyseert of het wel klopt. Hier ligt een enorme taak voor ons. De schrik slaat me om het hart wat er allemaal geroepen mag worden. Ook op de radio. En hoe weinig er kritische vragen worden gesteld. Wat gaat er mis dat mensen dit denken?”

“En waar zijn de conflicten in het Midden-Oosten, Afrika en Zuidoost-Azië? Dat is vooral waar de westerse wereld bij betrokken is en met name de Verenigde Staten. Dat is vaak in landen waar ook wat te halen valt en waardevolle grondstoffen in de grond zitten. En toevallig zijn dit voor een groot deel islamitische landen. Waarom wordt dit niet geduid op de radio? De Syrische vluchtelingen... waarom komen die hier? Wie heeft dat land aangevallen? Het westen deelt daar wapens uit en heeft Syrië aangevallen. Kijk naar de geopolitieke redenen. Overal worden groepen mensen tegen elkaar opgezet. Verdeel en heers.”

Mirjam Ates-Snijdewind

“Vaak gaat het om landen waar eeuwenlang verschillende religies prima hebben samengewerkt. Nu ineens niet meer. Hoe komt dat? Als mensen in Nederland beter zouden worden voorgelicht en meer interesse tonen in wat er echt gaande is... dan denken en praten we heel anders. Ook over moslims. En dan zouden moslims zich ook anders voelen en gedragen.”

Hoe verhoudt Religies voor Vrede zich met het Vaticaan en de Wereldraad van Kerken?

“Er zijn veel goede contacten en er is ook samenwerking. Er is een goede vertegenwoordiging van protestante zijde. Ook zijn er rabbijnen op onze assemblees en pandits, sikh-leiders, boeddhisten evenals vertegenwoordigers van de katholieke en orthodoxe kerk, zoals bisschoppen. Daarmee heb ik nog niet eens alle religies genoemd die op assemblees aanwezig zijn.”

Biedt Religies voor Vrede ruimte aan mensen die diep geworteld zijn in hun eigen traditie?

“We werken juist vanuit de erkenning dat we verschillend zijn. Mensen leven vanuit hun eigen geloofstraditie. Maar veel religieuze waarden delen we met elkaar. Zorg voor elkaar, eerlijkheid, recht doen, vergeving en hoop. We hebben gemeenschappelijke zorgen en verantwoordelijkheden. Iedereen is welkom, er is veel openheid. Als de vraag wordt gesteld wat mensen de belangrijkste waarden vinden binnen hun religie, dan gaat het bij iedereen om zaken als naastenliefde, zorg voor elkaar, eerlijkheid, minder hebzucht. Je ziet dat terug in alle religies. Hoe kun je een beter mens worden?”

“

Een samenleving verandert voortdurend. Daar ontstaan fricties bij – en het is tijd om daar met nieuwe ogen naar te kijken.”

— Mirjam Ates [Tweet dit](#)

“Concrete punten aanpakken en vragen wat ieders levensbeschouwing of religie daarover zegt, werkt vaak beter dan interreligieuze dialoog. Kijk naar waar mensen concreet tegen aanlopen. Dat kan heel persoonlijk zijn, tot heel groot. Laat theologische gesprekken aan theologen, en laat ons vooral de zorg voor elkaar en de aarde centraal stellen of kwesties van oorlog en vrede. Een samenleving verandert voortdurend. Daar ontstaan fricties bij – en het is tijd om daar met nieuwe ogen naar te kijken. Met de conferentie kunnen we hopelijk toch wat stappen zetten.”

Wat kan Religies voor Vrede bieden aan Nederland?

“Het wereldcongres is een versterkend moment. Daar gaat wereldwijd een positieve kracht vanuit. We sterken elkaar met goede ervaringen. In Nederland hebben we positieve ervaringen met intergenerationele gesprekken. Zo was vorig jaar op een bijeenkomst van ons de jongste 13 jaar en de oudste 93.”

“Jonge mensen hebben veel energie, hebben dromen over hoe het beter kan en zij voelen zich daarbij vrij, want ze hebben aan bezit nog niks te verliezen. Jongeren zeggen eigenlijk wat we allemaal hopen. Geen bommen gooien op Iran, zei een jong meisje onlangs op onze bijeenkomst. Omdat haar familie en vrienden daar leven. Zoiets komt dichtbij voor de toehoorders. Puurheid weer vorm helpen geven. Dat vind ik mooi van dit soort gesprekken. Ouderen spreken vanuit levenservaring, hun verdiepte kennis van religie en hun wijsheid en jongeren hangen aan hun lippen. En we voeren ook kringgesprekken. Niet discussiëren, wel vertellen wat je belangrijk

vindt rond een thema. Bijvoorbeeld: hoop. Helpt religie jou hierbij? Wat is voor jou hoopgevend? Wat sterkt jou?”

Theo Brand

Verslaggever Zingeving

Theo Brand werkt bij Nieuw Wij als verslaggever Zingeving. Spiritualiteit en geloof zijn belangrijk voor hem, met ruimte voor vragen, ...

[Profiel-pagina](#)

Tags: #interreligieuze dialoog #verbinding en vrede #Zingeving

— Al 2 reacties — praat mee.

— Abdulwahid van Bommel 19 augustus 2019 9:50

Wat een sterk en goed verhaal! Het lijkt er op dat we steeds weer de energie en toewijding moeten opbrengen om de universele kant van religie te benadrukken en ons verlangen naar vrede – elkaar in de ogen ziend – steeds weer in liefde te verklaren. Anders stompen we af en worden de beelden van ruïnes waartussen kinderen spelen alleen nog maar een ansichtkaart die we elkaar toesturen. We zullen het wiel van deze verzen nog vaak moeten uitvinden: “...want we zijn standvastig geweest omdat we het kwade met het goede weren...” (28:54), en: “De vergelding van het kwade is het daaraan gelijke; maar wie vergeeft en zich betert, zal zijn verdienste bij Allah vinden...”. (42:40). Elke dag weer. Maar wat fijn te weten dat deze bijeenkomst plaatsvindt en probeer dit op andere plekken te publiceren.

[Antwoord op deze reactie](#)

Basis van elke religie is de liefde voor de naaste. Onderzoek wat mensen bindt !

Fijn dat Mirjam als navolger die opdracht oppakt

[Antwoord op deze reactie](#)

Schrijf hier je reactie

Je e-mailadres wordt niet gepubliceerd. Verplichte velden hebben een *

Reactie

Naam *

E-mail *

REACTIE VERSTUREN

Artikeldonatie

Dank voor het lezen! Als u dit artikel waardeert kunt u de auteur en de redactie

steunen met een donatie.

Uw donatie (€) *

Totaal

€ 0,00

Kies betaalmethode *

Kies KBC/CBC (België) of Creditcard als u niet in NL woont.

AFRONDEN

Ontvang de nieuwsbrief!

Schrijf je in voor de Nieuw Wij nieuwsbrief en ontvang elke 14 dagen de beste interviews, opinië artikelen en nieuwsberichten van Nieuw Wij in uw mailbox.

E-mailadres

Voornaam

Achternaam

VERZENDEN

Meest gelezen

Boeren en burgers: aan tafel!

Hans Leeflang: "Adopteer een boer. En omgekeerd: boeren, adopteer een burger!"

1 oktober 2019 Hans Leeflang

Wereldwijd doen bijna 500 kerken en moskeeën mee met de Franciscan Call 4 Peace

30 september 2019 Redactie Nieuw Wij

Flessenpost uit Griekenland op Nederlandse stranden

2 oktober 2019 Redactie Nieuw Wij

De prikkelende spiegelreis van Koetsveld en Odaci

30 september 2019 Theo Brand

Colofon

Over Nieuw Wij

Contact

Steun ons

Privacyverklaring

Huisregels

Diensten

Vacatures

Agenda

Adverteren?

Contact

Stichting Nieuw Wij

Nieuwe Herengracht 18

1018 DP Amsterdam

telefoon: 020 6235721

e-mail: info@nieuwwij.nl

Volg ons

© 2019 Nieuw Wij. Zie colofon voor onze privacyverklaring.